

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2019. június 13.*

„Előzetes döntéshozatal – Szociálpolitika – 2001/23/EK irányelv – Hatály – Vállalkozás egy részének az átruházása – A munkavállalók jogainak védelme – Az »átruházás« fogalma – A »gazdasági egység« fogalma – Újonnan létrehozott leányvállalat anyavállalata gazdasági tevékenysége egy részének átengedése – Identitás – Autonómia – Gazdasági tevékenység folytatása – Valamely gazdasági tevékenység folytatása állandó jellegének kritériuma – Harmadik személyek termelési tényezőinek igénybevétele – Az átruházott egység felszámolására irányuló szándék”

A C-664/17. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet az Areios Pagos (semmitőszék, Görögország) a Bírósághoz 2017. november 27-én érkezett, 2017. november 8-i határozatával terjesztett elő

az **Ellinika Nafpigia AE**

és

Panagiotis Anagnostopoulos és társai

között,

a **Sylogos Ergazomenon Nafpigeion Skaramagka, I TRIAINA,**

a **Panellinia Omospondia Ergatoypallilon Metallou (POEM),**

a **Geniki Synomospondia Ergaton Ellados (GSEE)**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal tanácselnök, F. Biltgen, J. Malenovský (előadó), C. G. Fernlund és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: M. Szpunar,

hivatalvezető: L. Hewlett főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. november 15-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: görög.

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Ellinika Nafpigeia AE képviselőjében S. Andriopoulos és D. Zerdelis díkigoroí,
- P. Anagnostopoulos és további 89 munkavállaló, a Syllogos Ergazomenon Nafpigeion Skaramagka, I TRIAINA és a Panellinia Omospondia Ergatoýpallilon Metallou (POEM) képviselőjében V. Pittas díkigoros,
- D. Karampinis képviselőjében M. Michalopoulos díkigoros,
- K. Priovolos és K. Kostopoulos képviselőjében A. Tzellis díkigoros,
- a Geniki Synomospondia Ergaton Ellados (GSEE) képviselőjében S. Kazakou díkigoros,
- a görög kormány képviselőjében S. Charitaki, S. Papaioannou és E.-M. Mamouna, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében M. Konstantinidis és M. Kellerbauer, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2019. február 7-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv (HL 2001. L 82., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 98. o.) 1. cikke (1) bekezdése a) és b) pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az Ellinika Nafpigeia AE és Panagiotis Anagnostopoulos, valamint további 89 munkavállaló (a továbbiakban: érintett munkavállalók) között az eredetileg e felek között létrejött munkaszerződések végrehajtása tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2001/23 irányelv az 1998. június 29-i 98/50/EK tanácsi irányelvvel (HL 1998. L 201., 88. o.) módosított, a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek és ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1977. február 14-i 77/187/EGK tanácsi irányelv (HL 1977. L 61., 26. o.) egységes szerkezetbe foglalását végezte el 2001. április 11-i hatállyal. Mivel az alapügy tárgyát képező átruházáshoz kapcsolódó valamennyi releváns eseményre 2001. április 11. után került sor, a 2001/23 irányelv ezen időbeli hatályánál fogva az alapeljárásra is alkalmazandó.
- 4 A 2001/23 irányelv (3) és (8) preambulumbekkezdése kimondja:
„(3) Szükség van a munkavállalók védelmére [helyesen: szükség van a munkavállalók védelmét szolgáló rendelkezésekre] a munkáltató személyének megváltozása esetén, különös tekintettel jogaik védelmének biztosítására a munkáltató személyének megváltozása esetén.

[...]

(8) A jogbiztonság és az átláthatóság érdekében szükségessé vált az átruházás jogi fogalmának tisztázása a Bíróság esetjogának fényében. Ez azonban nem változtatta meg a Bíróságnak a 77/187/EGK irányelv hatályára vonatkozó értelmezését.”

5 Ezen irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja a következőképpen rendelkezik:

„a) Ezt az irányelvet kell alkalmazni valamely vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének más munkáltató részére szerződés alapján történő átruházása vagy összefonódása esetén [helyesen: szerződés vagy egyesülés alapján történő átruházása esetén].

b) Az a) albekezdésnek és ennek a cikknek a további rendelkezései tárgyában [helyesen: az a) pont, valamint az e cikkben foglalt rendelkezések sérelme nélkül], ezen irányelv értelmében akkor jön létre átruházás, ha olyan gazdasági egység kerül átruházásra, amely megtartja identitását, azaz az erőforrások olyan szervezett csoportja marad, amelynek célja, hogy fő vagy kiegészítő gazdasági tevékenységet folytasson.”

6 Az említett irányelv 2. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja a következőképpen rendelkezik:

„Ezen irányelv alkalmazásában:

a) »átadó«: minden olyan természetes vagy jogi személy, akinek, illetve amelynek az 1. cikk (1) bekezdése szerinti átruházás következtében tulajdonosi [helyesen: munkáltatói] minősége megszűnik a vállalkozás, üzlet vagy ezek egy része tekintetében;

b) »kedvezményezett«: minden olyan természetes vagy jogi személy, aki, illetve amely az 1. cikk (1) bekezdése szerinti átruházás következtében tulajdonossá [helyesen: munkáltatóvá] válik a vállalkozás, az üzlet vagy ezek egy része tekintetében.”

7 A 2001/23 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében:

„Az átadót megillető, az átruházás napján fennálló munkaszerződésből vagy munkaviszonyból eredő jogok és kötelezettségek az ilyen átruházásból eredően átszállnak a kedvezményezettre.”

8 Ezen irányelv 4. cikkének (1) és (2) bekezdése így rendelkezik:

„(1) A vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének átruházása önmagában nem teremt jogalapot az átadó vagy a kedvezményezett általi elbocsátásra. Ez a rendelkezés nem akadályozza az olyan elbocsátásokat, amelyeknek oka gazdasági, műszaki vagy szervezeti jellegű, és a munkaerő tekintetében változásokat eredményez [helyesen: amelyeknek a munkaerő tekintetében változásokat eredményező gazdasági, műszaki vagy szervezeti jellegű indokuk van].

[...]

(2) Amennyiben a munkaszerződés vagy a munkaviszony azért szűnik meg, mert az átruházás lényegesen megváltoztatja a munkafeltételeket a munkavállaló hátrányára, a munkáltatót terheli a felelősség a munkaszerződés vagy a munkaviszony megszűnéséért.”

9 Az említett irányelv 5. cikkének (1) bekezdése előírja:

„Amennyiben a tagállamok másként nem rendelkeznek, a 3. és a 4. cikk nem vonatkozik egy vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének olyan átruházására, amelyben az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás alatt áll, amely az átadó vagyონának felszámolása céljából indult, és az illetékes hatóság (illetve az illetékes hatóság által felhatalmazott esetleges csődgondnok) felügyelete alatt zajlik.”

A görög jog

- 10 A Provedrikó diétagma 178/2002: Métra schetiká me tin prostasia ton dikaiomáton ton ergazoménon se períptosi metavivasis epicheiríseon, enkatastáseon í tmimáton enkatastáseon í epicheiríseon, se symmórfosi pros tin Odigía 98/50/EK tou Symvoulíou (a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek, vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó, a 98/50/EK irányelvnek való megfelelés érdekében meghozott intézkedésekről szóló 178/2002 elnöki rendelet; FEK A'162/12.7.2002., a továbbiakban: 178/2002 elnöki rendelet) 2. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontja értelmében annak rendelkezéseit a vállalkozások, üzletek vagy az üzletek egy részének szerződésen vagy jogszabályon alapuló minden olyan átruházására vagy egyesülésére kell alkalmazni, amely a munkáltató személyének megváltozásával jár, és amely egyaránt vonatkozik a nyereségszerzésre irányuló vagy nonprofit gazdasági tevékenységet folytató állami, illetve magántulajdonban lévő szervezetekre.
- 11 Az e rendelet 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában szereplő meghatározás szerint „átruházás” akkor jön létre, ha olyan gazdasági egység kerül átruházásra, amely megtartja identitását, azaz az erőforrások olyan szervezett csoportja marad, amelynek célja, hogy fő vagy kiegészítő gazdasági tevékenységet folytasson.
- 12 Az említett rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontja az „átadót” olyan természetes vagy jogi személyként határozza meg, akinek, illetve amelynek a fent említett értelemben vett átruházás következtében munkáltatói minősége megszűnik a vállalkozás, üzlet vagy ezek egy része tekintetében, b) pontja pedig a „kedvezményezett” olyan természetes vagy jogi személyként határozza meg, aki, illetve amely az 1. cikk (1) bekezdésének a) és b) pontja szerinti átruházás következtében munkáltatóvá válik a vállalkozás, az üzlet vagy ezek egy része tekintetében.
- 13 A 178/2002 elnöki rendelet 4. cikke (1) bekezdésének első albekezdése értelmében az átadót a munkaszerződés vagy munkaviszony alapján megillető jogok és kötelezettségek az átruházás időpontjában átszállnak a kedvezményezettre.
- 14 E rendelet 4. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy az átruházást követően fennmarad az átadónak a kedvezményezettrel közös egyetemleges és teljes körű felelőssége mindazon kötelezettségeikért, amelyek azelőtt keletkeztek munkaszerződés vagy munkaviszony alapján, hogy a kedvezményezett átveszi feladatait.
- 15 Az említett rendelet 4. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy a kedvezményezett az átruházást követően is köteles tiszteletben tartani a kollektív szerződésben, választottbírósaági határozatban, rendeletben vagy egyedi munkaszerződésben lefektetett munkafeltételeket.
- 16 A 178/2002 elnöki rendelet 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy a vállalkozások, üzletek vagy egy vállalkozás egy részének átruházása önmagában nem teremt jogalapot a munkavállalók elbocsátására. Az e rendelet 5. cikke (1) bekezdésének második albekezdésében szereplő rendelkezések azonban engedélyezik a gazdasági, műszaki vagy szervezeti jellegű, és a munkaerő tekintetében változásokat eredményező okok miatti elbocsátásokat, feltéve, hogy tiszteletben tartják az elbocsátásra vonatkozó rendelkezéseket. Az említett rendelet 5. cikkének (2) bekezdése ugyanakkor előírja, hogy

amennyiben a munkaszerződés vagy a munkaviszony azért szűnik meg, mert az átruházás lényegesen megváltoztatja a munkafeltételeket a munkavállalók hátrányára, úgy kell tekinteni, hogy a munkaszerződés vagy a munkaviszony megszűnéséért a munkáltatót terheli a felelősség.

- 17 A 178/2002 elnöki rendelet 6. cikke (1) bekezdésének értelmében az átruházásnak az e rendelet 4. és 5. cikkében meghatározott következményei nem alkalmazhatók, ha a kedvezményezett csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más eljárás alatt áll.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 18 Az érintett munkavállalókat az Ellinika Nafspicia körülbelül 30 éve, határozatlan idejű munkaszerződés alapján vette fel e vállalat Skaramangasban (Görögország) működő létesítményeibe.
- 19 A vállalat 1985 óta állami tulajdonban volt, majd 2002-ben privatizálták, és 2008. szeptember 30-ig létszámcsökkentési tilalom alatt állt.
- 20 Az Ellinika Nafpigeia privatizációja során négy típusú tevékenységet folytatott, úgymint hadihajók és kereskedelmi hajók építése, hajójavítás, tengeralattjárók építése és javítása, valamint vasúti járművek építése és javítása. Az ilyen típusú tevékenységeket négy „üzletág” alá, nevezetesen a felszíni berendezések üzletág, a javításokért felelős üzletág, a tengeralattjáró üzletág és jármű üzletág alá osztották be. A fentiekén túl az Ellinika Nafpigeia szervezeti felépítése magában foglalt négy gyártási „részleget”, nevezetesen egy hengerművet, egy csőgyártó üzemet, egy asztalosműhelyt és egy megmunkáló központot. E „részlegek” termelésben való részvétele elengedhetetlen volt annak érdekében, hogy elvégezzék az egyes üzletágakon belül a fent említett tevékenységek keretében folytatott munkát.
- 21 Az Ellinika Nafpigeia röviddel privatizációját követően leányvállalatot, nevezetesen az Etairia Trochaiou Ylikou Ellados AE-t (a továbbiakban: ETYE), hozott létre járműágazatában annak érdekében, hogy a különböző típusú vasúti járművek építésére és szállítására vonatkozó, folyamatban lévő programmegállapodásokat arra ruházza át. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat szerint az Ellinika Nafpigeia és az ETYE 2006. szeptember 28-án több szerződést kötött az Ellinika Nafpigeia „járműüzletága” működésének 2006. október 1-jétől egy autonóm vállalat, az ETYE keretében való lehetővé tétele érdekében.
- 22 E szerződések tárgya elsősorban az Ellinika Nafpigeia földjének üzleti célú használatára vonatkozó bérlet, ingóságoknak az Ellinika Nafpigeia által az ETYE számára történő értékesítése és szállítása, adminisztratív jellegű szolgáltatások nyújtása az ETYE számára az Ellinika Nafpigeia által és három programszerződésben előírt, folyamatban lévő munkálatok elvégzése az ETYE által az Ellinika Nafpigeia számára.
- 23 2007 folyamán az Ellinika Nafpigeia és az ETYE más szerződéseket kötött, amelyek tárgya többek között az ETYE alkalmazottai által az Ellinika Nafpigeia részére nyújtott kölcsön, egy programszerződés alapján elvégzendő, függőben lévő munkáknak az Ellinika Nafpigeia által az ETYE részére történő elvégzése, valamint valamint szolgáltatások nyújtása az ETYE által az Ellinika Nafpigeia részére.
- 24 Az Ellinika Nafpigeia és az ETYE 2007. szeptember 28-án keretmegállapodást kötött ez utóbbi 2008. szeptember 30-án történő felszámolásáról. Ezenkívül megállapodás született arról, hogy az Ellinika Nafpigeiát terhelik a 160 ETYE-alkalmazott elbocsátásával kapcsolatban felmerülő becsült felszámolási költségek. A felszámolás tervezett időpontját mindazonáltal, az említett keretmegállapodás 2008. szeptember 10-i módosítását követően, egy későbbi időpontra tették át.

- 25 2007. október 1-jén az összes ETYE-részvény az INTEI Industriebeteiligungsgesellschaft mbH (INTEI) és az Industriegesellschaft Waggonbau Amendorf mbH (IGWA), német korlátolt felelősségű társaságok egy csoportja tulajdonába került.
- 26 Az érintett munkavállalókat egy 2007. október 8-i közleményben tájékoztatták az ETYE e társaságcsoporthoz történő átruházásáról. 2008. május 13-án vállalati kollektív szerződés jött létre az ETYE minden munkavállalója javadalmazásának és munkavégzésének feltételeiről.
- 27 2010-ben a Polymee Prototodiekio Athinon (athéni helyi bíróság) az ETYE csődjét jelentette be.
- 28 Az érintett munkavállalók 2009. június 1-jén keresetet nyújtottak be a Monomeles Protodikeio Athinon (athéni egyesbíróság, Görögország) előtt annak megállapítása iránt, hogy határozatlan idejű munkaszerződéseik alapján továbbra is jogviszonyban állnak az Ellinika Nafpigeiával, hogy az Ellinika Nafpigeia köteles megfizetni számukra a törvényben meghatározott javadalmazást többek között a munkaszerződéseik fenntartásának teljes időtartamára, és hogy a munkaszerződések megszüntetése esetén az Ellinika Nafpigeia köteles valamennyi munkavállaló számára megfizetni a törvényben előírt végkielégítést.
- 29 Miután az eljáró bíróság helyt adott az említett keresetnek, az Ellinika Nafpigeia fellebbezést nyújtott be az Efeteio Athinonhoz (athéni fellebbviteli bíróság, Görögország). Ez a bíróság helybenhagyta az első fokon hozott ítéletet, és megállapította többek között azt, hogy az ETYE sohasem volt autonóm szervezeti egység. Az eljáró bíróság először is megállapította, hogy az ETYE nem volt autonóm termelési egység, mivel a járművek gyártásához és javításához elengedhetetlenül szükség volt az Ellinika Nafpigeia mind a négy gyártási részlegének támogatására; és ha az Ellinika Nafpigeia minden tevékenységgel felhagyott volna, az ETYE képtelen lett volna vasúti járműveket gyártani és javítani. Másodszor az ETYE nem rendelkezett saját adminisztratív háttérrel, és azt az Ellinika Nafpigeia biztosította a számára, harmadszor pedig az ETYE nem rendelkezett pénzügyi és irányítási autonómiával, mivel ez utóbbiakat az Ellinika Nafpigeia biztosította. Az Efeteio Athinon (athéni fellebbviteli bíróság) ebből arra következtetett, hogy nem került sor vállalkozás, üzlet vagy vállalkozás részeinek átruházására, és ennek következtében az Ellinika Nafpigeia maradt a felperesek munkáltatója.
- 30 Az Ellinika Nafpigeia 2013. augusztus 29-én felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő e határozat ellen az Areios Pagos (semmitőszék, Görögország) előtt. A 2001/23 irányelv 1. cikkében szereplő „gazdasági egység” kifejezés jelentésével kapcsolatban az említett eljáró bíróság tanácsán belül megoszlottak a vélemények.
- 31 E tanács három tagjának álláspontja szerint ugyanis az ETYE képtelen volt folytatni azt a tevékenységet, amellyel megbízták, mivel a szóban forgó átruházást megelőzően nem rendelkezett tárgyi infrastruktúrával vagy a szükséges technikával, és a jármű üzletág, amelyet, úgy tűnik, átruháztak, nem tudott az Ellinika Nafpigeia gyártási részlegei, valamint adminisztratív és pénzügyi szolgáltatásai támogatása nélkül működni. Ezt az értékelést megerősíti azon körülmény, hogy az Ellinika Nafpigeia az általa végzett munka csekély mennyisége miatt fizetése képtelenné vált. Ez egyébiránt alátámasztja az érintett munkavállalók álláspontját, amely szerint a szóban forgó átruházás célja az Ellinika Nafpigeia vasúti járművek gyártására és javítására irányuló tevékenységének, valamint az ezzel kapcsolatos munkahelyeknek a megszüntetése volt anélkül, hogy e vállalkozásnak vállalnia kellene a negatív pénzügyi következményeket.
- 32 Az ügyben eljáró tanács két tagja ezzel szemben azon a véleményen van, hogy az átruházott egység mind a szóban forgó átruházás előtt, mind utána elegendő autonómiával rendelkezett gazdasági tevékenységének gyakorlásához. Kisebb jelentőségű egység átruházása esetében ugyanis a „gazdasági egység” fogalmának alkotóelemeit kevésbé szigorúan kell értelmezni, mint egy teljes vállalkozás vagy egy főtevékenység átruházása esetében. Az a körülmény, hogy a kedvezményezett mint leányvállalatot az átadó támogatta a megszerzett tevékenység gyakorlásában, nem zárja ki az átruházás

fennállását, mivel az „átruházás” fogalmának értelmezéséhez figyelembe kell venni a modern „vállalkozási” formákat, például harmadik felek javainak és szolgáltatásának az igénybevételét. Végül, az átadónak és a kedvezményezettnek a vállalkozás megszüntetésére irányuló szándéka nem az átruházás fennállásának kizárására utal, hanem a munkavállalók érdekében az átadó munkáltatóval szemben benyújtott, a munkaszerződés feltételeinek egyoldalú módosításával okozott kár megtérítése iránti kérelmet támaszthatja alá.

33 Következésképpen az Areios Pagos (semmitőszék, Görögország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) A [2001/23] irányelv 1. cikke rendelkezéseinek értelmében és a vállalkozás, üzlet vagy ezek részei átruházásának megállapítása szempontjából »gazdasági egység« alatt olyan önfenntartó termelési egységet kell-e érteni, amely anélkül képes gazdasági célja elérése érdekében működni, hogy harmadik személytől kellene (vétel, kölcsön, bérlet útján, vagy más módon) beszereznie valamely termelési tényezőt (nyersanyagot, munkaerőt, gépi berendezéseket, a késztermék alkatrészeit, támogató szolgáltatásokat, gazdasági erőforrásokat vagy bármi mást)? Vagy ellenkezőleg: a »gazdasági egység« fennállásának megállapítása érdekében elegendő-e az, ha a tevékenységnek van elkülöníthető tárgya, ez a tárgy valamely önálló gazdasági tevékenység konkrét céljának minősülhet, a termelési tényezőket (nyersanyagot, gépeket és más berendezéseket, a munkaerőt és támogató szolgáltatásokat) pedig hatékonyan szervezik e cél elérése érdekében, függetlenül attól, hogy az új munkáltató a termelési tényezőket részben kívülről szerzi be, vagy hogy az adott esetben nem érte el a fent hivatkozott célt?
- 2) A [2001/23] irányelv 98/50 irányelv 1. cikke rendelkezéseinek értelmében kizárt-e az átruházás fennállása abban az esetben, ha az átadó vagy a kedvezményezett, vagy mindkettő nem csak a tevékenység új munkáltató általi sikeres folytatására, hanem a vállalkozás végelszámolása révén a tevékenység jövőbeni megszüntetésére is törekszik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

- 34 A kérdést előterjesztő bíróság két kérdésével, amelyeket célszerű együtt vizsgálni, lényegében arra keres választ, hogy a 2001/23 irányelvet – különösen 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját – úgy kell-e értelmezni, hogy azt alkalmazni kell a termelési egység átruházására, amennyiben egyrészt az átadó, a kedvezményezett vagy a két személy együttesen az átadó gazdasági tevékenységének a kedvezményezett által történő folytatása céljából, de egyúttal az átadó felszámolás keretében történő megszűnése céljából is eljár, másrészt a szóban forgó egység, mivel nincs kapacitása ahhoz, hogy gazdasági céljait harmadik személyektől származó termelési tényezők igénybevétele nélkül érje el, nem teljesen autonóm.
- 35 Elöljáróban meg kell jegyezni, hogy a 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) pontja értelmében ezt az irányelvet kell alkalmazni valamely vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének más munkáltató részére szerződés vagy egyesülés alapján történő átruházása esetén.
- 36 A fent említett feltételek teljesítésére is figyelemmel, az átruházásnak meg kell felelnie az ezen irányelv 1. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott feltételeknek is, nevezetesen, hogy gazdasági egységre kell vonatkoznia, amely megőrzi identitását, azaz az erőforrások olyan szervezett csoportja marad, amelynek célja, hogy fő vagy kiegészítő gazdasági tevékenységet folytasson.
- 37 Ahhoz, hogy a kérdést előterjesztő bíróság hasznos választ kaphasson, először is arra a kérdésre kell válaszolni, hogy a 2001/23 irányelv – és különösen 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja – alkalmazható-e olyan helyzetben, amikor az átadó, a kedvezményezett vagy mindkettő nemcsak az átruházott gazdálkodó egység tevékenységének kedvezményezettje általi folytatását tervezi, hanem

magának a kedvezményezettnek a jövőbeli felszámolását is. Ugyanis csak igenlő válasz esetén lehet választ adni ezt követően arra a kérdésre, hogy egy olyan átruházott egység, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi, tartozhat-e a 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdés a) és (b) pontjának hatálya alá.

- 38 Először is, jóllehet a 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy az átruházást „gazdasági tevékenység folytatása céljából” kell elvégezni, e megfogalmazásból nem tűnik ki, hogy az ilyen tevékenység folytatásának időben korlátlanul kell lennie, vagy hogy az átadónak, az kedvezményezettnek vagy a két személynek együttesen nem lehet a szándékuk emellett az, hogy később és az említett tevékenység folytatását befejezően maga a kedvezményezett megszűnjön.
- 39 Így a 2001/23 irányelv egyik rendelkezéséből sem tűnik ki, hogy az uniós jogalkotó az említett irányelv alkalmazhatóságát a kedvezményezettnek egy meghatározott időszakon túli fennmaradásától tenné függővé.
- 40 Ezt követően ki kell emelni, hogy az az értelmezés, amely egy olyan átruházásnak, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi, a 2001/23 irányelv hatálya alóli kizárásához vezetne, ellentétes lenne az irányelv elsődleges célkitűzésével.
- 41 A 2001/23 irányelv ugyanis a gazdasági egység keretén belül fennálló munkaviszony folyamatosságának a tulajdonos személyének változásától függetlenül történő biztosítására irányul (2014. március 6-i ítélet, Amatori és társai, C-458/12, EU:C:2014:124, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 42 Márpedig különösen az új szolgáltató gazdasági tevékenységének folytatására tekintettel úgy tűnik, hogy az alapeljárás tárgyát képező átruházást megvalósították, következésképpen a jelen esetben biztosítani kell a 2001/23 irányelv által garantált munkaviszonyok folytatását.
- 43 Végül ezt az értelmezést a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése is alátámasztja, amely azon összefüggés egy elemét alkotja, amelybe ezen irányelv 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja illeszkedik.
- 44 A 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében ugyanis az irányelv 3. és 4. cikke főszabály szerint nem alkalmazandó, ha az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás alatt áll, amely az átadó vagyonának felszámolása céljából indult.
- 45 Ebből következik, hogy a munkavállalóknak a 2001/23 irányelv 3. és 4. cikke által biztosított védelem csak akkor szűnhet meg, ha az átadó áll az átruházás időpontjában ilyen eljárás alatt.
- 46 Márpedig az alapeljárásban nem vitatott, hogy egyrészt az átadó nem áll ilyen eljárás alatt, másrészt hogy az átruházott gazdasági tevékenység megszűnése csak a kedvezményezett felszámolása keretében, a jövőben várható.
- 47 Következésképpen az alapügy körülményeihez hasonló körülmények között az átruházással érintett munkavállalókat nem foszthatják meg a 2001/23 irányelv 3. és 4. cikke által számukra biztosított védelemtől.
- 48 A fentiekből az következik, hogy a 2001/23 irányelv és különösen 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja főszabály szerint alkalmazható olyan helyzetben, amikor az átadó, a kedvezményezett vagy mindkettő nemcsak az átruházott egység tevékenységének a kedvezményezettje általi folytatását irányozza elő, hanem magának a kedvezményezettnek a jövőbeli felszámolását is.
- 49 Amint az a jelen ítélet 31. pontjából kitűnik, a kérdést előterjesztő bíróságnak ugyanakkor látszólag kétségei vannak azt illetően, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben az átruházás nem képezi-e visszaélés tárgyát az átadó, a kedvezményezett vagy a két személy között, eltitkolva valódi szándékukat, amely az átruházott egység felszámolásának megkönnyítése lenne a pénzügyi következmények viselése nélkül.

- 50 E tekintetben emlékeztetni kell arra az általános uniós jogi elvre, amely szerint az uniós jogi szabályozás alkalmazását nem lehet oly módon kiterjeszteni, hogy az vonatkozzon az abból a célból végrehajtott ügyletekre, hogy csalárd módon vagy visszaélészerűen részesüljenek az uniós jog által biztosított előnyökből (lásd ebben az értelemben: 2019. február 26-i N Luxembourg 1 és társai ítélet, C-115/16, C-118/16, C-119/16 és C-299/16, EU:C:2019:134, 96–97. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 51 Ebből az következik, hogy meg kell tagadni az uniós jogi rendelkezések alkalmazását, ha azokra nem e rendelkezések célkitűzéseinek megvalósítása érdekében hivatkoznak, hanem azért, hogy az uniós jog által biztosított előnyben részesüljenek, noha az ezen előny igénybevételéhez szükséges feltételek csak formálisan teljesülnek (lásd ebben az értelemben: 2019. február 26-i N Luxembourg 1 és társai ítélet, C-115/16, C-118/16, C-119/16 és C-299/16, EU:C:2019:134, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 52 A Bíróság feladata, hogy hasznos információkkal lássa el a kérdést előterjesztő bíróságot annak vizsgálatához, hogy az átadó és a kedvezményezett eleget tesz-e az ezen ítélet 50. pontjában említett elvnek.
- 53 E tekintetben, amennyiben a 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja alkalmazása feltételként előírja, hogy az átruházott gazdálkodó egység gazdasági tevékenységei az átruházást követően is folytatódjanak, e tevékenység pusztá folytatása önmagában nem vezethet arra a megállapításra, hogy ez a feltétel teljesül.
- 54 A Bíróság ugyanis kimondta, hogy az átruházásnak ahhoz, hogy a 2001/23 irányelv hatálya alá tartozzon, lehetővé kell tennie a kedvezményezett számára az átadó tevékenységeinek vagy egyes tevékenységeinek állandó jelleggel történő folytatását (lásd ebben az értelemben: 1999. december 2-i Allen és társai ítélet, C-234/98, EU:C:1999:594, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 55 A Bíróság által meghatározott állandósági követelményt úgy kell érteni, hogy az különböző termelési tényezők olyan koherens csoportjára vonatkozik, köztük a tárgyi és immateriális elemekre, valamint a szükséges állományra, amely lehetővé teszi az átruházott egység számára gazdasági tevékenység folytatását (lásd ebben az értelemben: 1995. szeptember 19-i Rygaard ítélet, C-48/94, EU:C:1995:290, 21. pont).
- 56 Márpedig termelési tényezők olyan csoportja, amely az átruházástól fogva a termelési *inputok* és *outputok* közötti egyensúlyhiány kialakulását és ezzel azok elnyomását eredményezi, ekként fokozatosan, de elkerülhetetlenül az átruházott tevékenység eltűnéséhez vezethet, nemcsak nem tekinthető úgy, hogy megfelel az állandósági követelménynek, de különösen az érintett gazdasági szereplők azon visszaélészerű szándékát tükrözheti, hogy elkerüljék az átruházott egység jövőbeli felszámolásához kapcsolódó negatív pénzügyi következményeket, amelyeket rendes körülmények között az átadónak kellett volna viselnie, és amelyeket a kedvezményezett nem tud vállalni.
- 57 Ez a helyzet állhatna fenn akkor is, ha az átruházott egység tevékenysége egyes meghatározott szerződések vagy programok teljesítésére korlátozódna, anélkül, hogy a kedvezményezett vállalkozásán belül a jelen ítélet 55. pontjában említettekhez hasonló elemek szervezett csoportját hoznák létre (lásd ebben az értelemben: 1995. szeptember 19-i Rygaard ítélet, C-48/94, EU:C:1995:290, 20–22. pont).
- 58 A kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a fenti kritériumok alapján megbizonyosodjon arról, hogy – az alapeljárás tárgyát képezőhöz helyzetben – az átadó és a kedvezményezett megfelel-e az uniós jog jelen ítélet 50. pontjában foglalt általános elvének, következésképpen élvezheti-e a 2001/23 irányelv által a vállalkozás átruházása esetén biztosított előnyöket.

- 59 Második lépésként, összhangban a jelen ítélet 37. pontjában foglaltakkal, meg kell vizsgálni, hogy a 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja alkalmazható-e az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló egység átruházására.
- 60 Ahhoz, hogy az említett irányelv alkalmazható legyen, az átruházásnak először is az átadó vállalkozás olyan gazdasági egységére kell vonatkoznia, amelyet személyek és erőforrások szervezett csoportja alkot, amely lehetővé teszi elkülönült célú gazdasági tevékenység kifejtését, és amely kellően strukturált és autonóm (lásd ebben az értelemben: 2007. szeptember 13-i Jouini és társai ítélet, C-458/05, EU:C:2007:512, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 61 Ugyanezen célból az átruházásnak olyan gazdasági egységre kell vonatkoznia, amely ugyancsak megtartja az átruházás előtti identitását (lásd ebben az értelemben: 2009. február 12-i Klarenberg ítélet, C-466/07, EU:C:2009:85, 39. pont).
- 62 Amennyiben a gazdasági egység identitása így több, egymástól elválaszthatatlan elemből tevődik össze, mint amilyen az egységet alkotó személyek, az egység besorolása, a munkaszervezése, a gazdálkodási módszerei vagy adott esetben a működtetéséhez rendelkezésére álló eszközök (2017. július 20-i Pistreta Ricardo ítélet, C-416/16, EU:C:2017:574, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), ezen identitás szükségszerűen magában foglalja többek között a működési autonómiát.
- 63 Így az ilyen egység működési autonómiáját, amely az identitásának részét képezi, a 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírtak szerint az átruházást követően is fenn kell tartani.
- 64 Ezen túlmenően nem szükséges, hogy az említett autonómia teljes körű legyen. A 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának szövegéből kifejezetten az következik ugyanis, hogy az nem csak egy vállalkozás átruházására vonatkozik, hanem arra az esetre is, amikor a vállalkozás egy részét ruházzák át.
- 65 Következésképpen nem zárható ki eleve a 2001/23 irányelv hatálya alól egy vállalkozás olyan termelési egysége, mint amely az alapeljárás tárgyát képezi, amely tevékenységét az átruházást megelőzően e vállalkozáson belül végezte, és amelynek autonómiája e vállalkozáson belül ennél fogva korlátozott volt.
- 66 A jelen esetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az átruházott termelési egység esetleg nem rendelkezik működési kapacitással ahhoz, hogy harmadik fél termelési tényezőinek igénybevétele nélkül elérje gazdasági célját.
- 67 Ugyanis, ha ugyanannak a vállalkozásnak a részei e vállalkozás teljes autonómiáját élvezik, fennállhat annak a kockázata, hogy az említett felek külső kapcsolatai tekintetében előírt autonómia nem áll fenn.
- 68 Hasonló összefüggésben a Bíróság már kimondta különösen azt, hogy a 2001/23 irányelv 1. cikke (1) bekezdése b) pontjának olyan értelmezése, amely kizárna ezen irányelv hatálya alól egy olyan helyzetet, amelyben a szóban forgó tevékenység folytatásához elengedhetetlen tárgyi eszközök mindig is az átadó tulajdonában voltak, megfosztaná az említett irányelvet hatékony érvényesülésének egy részétől (lásd: 2018. augusztus 7-i Colino Sigüenza ítélet, C-472/16, EU:C:2018:646, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 69 Mindazonáltal, tekintettel arra, hogy – amint az a jelen ítélet 21. pontjából kitűnik – egy olyan termelési egységet, mint amilyen az alapeljárás tárgyát képező, az Ellinika Nafpigeia által létrehozott „jármű üzletág”, az ETYE-re az előbbi anyavállalatára ruháztak át, ez az egység már nem tekinthető az anyavállalat autonómiájával rendelkező egységnek. Az alapeljárás tárgyát képezőhöz hasonló leválasztott egység autonómiájának fenntartása azt feltételezi tehát, hogy ez utóbbi egység – az átruházást

követően – elegendő garanciával rendelkezik, amely biztosítja számára a szóban forgó harmadik felek termelési tényezőihez való hozzáférést, hogy ne függjön az e harmadik felek által egyoldalúan meghozott gazdasági döntésektől.

- 70 Az ilyen garanciák különösen az átruházott egység és az érintett harmadik fél közötti megállapodások vagy szerződések formáját ölthetik, amelyek meghatározzák azokat a pontos és kötelező feltételeket, amelyek mellett biztosítani kell az utóbbi termelési tényezőihez való hozzáférést.
- 71 Végső soron a kérdést előterjesztő bíróság feladata lesz annak vizsgálata a jelen ítélet 69. és 70. pontjában bemutatott tényezők fényében, valamint figyelembe véve a szóban forgó műveletre jellemző összes ténybeli körülményt, hogy az átruházott termelési egység számára elegendő garancia áll-e rendelkezésre annak érdekében, hogy biztosítsa a harmadik felek termelési tényezőihez való hozzáférését.
- 72 Ilyen körülmények között az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2001/23 irányelvet – különösen 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját – úgy kell értelmezni, hogy azt alkalmazni kell a termelési egység átruházására, amennyiben egyrészt az átadó, a kedvezményezett vagy a két személy együttesen az átadó gazdasági tevékenységének a kedvezményezett által történő folytatása céljából, de egyúttal az átadó felszámolás keretében történő megszűnése céljából is eljár, másrészt a szóban forgó egység, mivel nincs kapacitása ahhoz, hogy gazdasági céljait harmadik személyektől származó termelési tényezők igénybevétele nélkül érje el, nem teljesen autonóm, feltéve hogy – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata – egyrészt tiszteletben tartják az uniós jog azon általános elvét, amelynek értelmében az átadó és az kedvezményezett nem juthat csalárd és jogellenes módon a 2001/23 irányelvből származó előnyökhöz, másrészt az átruházott termelési egység számára elegendő garancia áll rendelkezésre annak érdekében, hogy biztosított legyen valamely harmadik fél termelési tényezőihez való hozzáférése, és ne függjön az utóbbi által egyoldalúan meghozott gazdasági döntésektől.

A költségekről

- 73 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelvet – különösen 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontját – úgy kell értelmezni, hogy azt alkalmazni kell a termelési egység átruházására, amennyiben egyrészt az átadó, a kedvezményezett vagy a két személy együttesen az átadó gazdasági tevékenységének a kedvezményezett által történő folytatása céljából, de egyúttal az átadó felszámolás keretében történő megszűnése céljából is eljár, másrészt a szóban forgó egység, mivel nincs kapacitása ahhoz, hogy gazdasági céljait harmadik személyektől származó termelési tényezők igénybevétele nélkül érje el, nem teljesen autonóm; feltéve hogy – aminek vizsgálata a kérdést előterjesztő bíróság feladata – egyrészt tiszteletben tartják az uniós jog azon általános elvét, amelynek értelmében az átadó és a kedvezményezett nem juthat csalárd és jogellenes módon a 2001/23 irányelvből származó előnyökhöz, másrészt az átruházott termelési egység számára elegendő garancia áll rendelkezésre annak érdekében, hogy biztosított legyen valamely harmadik fél termelési tényezőihez való hozzáférése, és ne függjön az utóbbi által egyoldalúan meghozott gazdasági döntésektől.

Aláírások